

414. Paks határa

(Tolna m.) Ró, Kö

Cseresznyés-puszta, Akalacs (KÖH 23253): A középkori Akalacs falu templomának helyét – amely jelenleg erdőben fekszik – korábban többször próbáltam azonosítani.²⁴ Helybeli adatközlők megkérdezése nyomán a tavaly talált téglák helyétől néhány tíz méterre ÉK-re, a fenyőerdőben néhány apró tégladarabot és habarcs-töredéket találtam, amelyek a templom helyét jelzik.

Dunakömlőd, Csárda és Sánchegy utca (KÖH 71025): A dunakömlődi Bottyánsánc É-i lábánál futó utcák út- és közmű-rekonstrukciójának régészeti felügyelete során az útalapozás alatt, az utca több pontján is egynemű, vastag, minimális római kori leletet tartalmazó öntésréteget figyeltem meg, amely a Sánchegyről mosódhatott le. A Csárda utca 32. sz. ház előtt római kori, kb. 30 cm-re a földbe mélyedő, keményre döngölt padlójú ház 3 m hosszú szakaszát bontottam ki, a Csárda u. 1–3. sz. előtt pedig sekély gödör metszetét dokumentáltam.

Dunakömlőd, Vörösmalom-völgy, vízmű: Egy homokbányászattal bolygatott löszpart tetején újabb római kori, szórt hamvas sír töredékét tártam fel (KÖH 49459).²⁵ A temetővel szemben, a Vörösmalmi-árok D-i oldalán horgászto építése során néhány habarcsos római téglát találtak, a forrás által feltöltött tó környékén azonban nem találtam leleteket (KÖH 72447).

K. NÉMETH ANDRÁS

415. Paks határa

(Tolna megye) Ó, N, A, Á, Kö, I

2009. november 17-én terepbejárást végeztünk Paks DK-i határában, a Duna jelenlegi és egykori partja mentén húzódó, megtelepedésre alkalmas kiemelkedéseken, ahol az utóbbi két évben Czövek Attila már számos új lelőhelyet derített fel Fadd és környéke topográfiájának készítése kapcsán.

Bászi-tó (KÖH 72621): A Bászi-tó nevű valamikori vízfolyás D-i partján lévő magaslaton É–D irányban kb. 250×200 m-es területen avar telep húzódik.

Csámpa, Sáfrány-tanya (Rác-temető, KÖH 46967): A korábbról ismert templomhelyen ismét néhány embercsontot, és habarcsdarabkákat találtunk a füves domboldalon.

Csámpa, Sáfrány-tanya és 6. sz. út között (KÖH 72633): Az előző lelőhelytől Ny-ra fekvő enyhe kiemelkedésen szórványosan jellegtelen – egy töredék alapján

talán népvándorlás kori (avar kori?) – kerámiát és néhány embercsonttöredéket gyűjtöttünk a gázos legelőn.

Darnóczy-rét (KÖH 72601): A Solymos-ér valamikori K–Ny irányú mederszakaszának D-i, magasabb partján ÉK–DNy irányban kb. 300 m hosszan és 50 m szélességben középkori kerámiát gyűjtöttünk a kelő vetésben.

Kis-Töles (KÖH 72625): A Bászi-tói lelőhelytől KDK-re kb. 1 km-re, kb. 250×100 m-es területen ÉK–DNy irányban őskori telepet azonosítottunk.

Paksi-Faluhely 1. (KÖH 72609): A Dunával párhuzamosan, É–D irányban nagy kiterjedésű középkori faluhely húzódik kb. 800×150 m-es területen. A lelőhely középső harmadában, elszórtan templomra utaló köveket figyeltünk meg, két csoportosulásban, egymástól kb. 30 m-re.

Paksi-Faluhely 2. (KÖH 72607): A 3. lelőhelytől É-ra, egy É–D-i irányú, kisebb dombháton É–D irányban kb. 250×70 m-es területen avar és Árpád-kori leletek gyűjthetők, utóbbiak a lelőhely É-i részére koncentráálódtak.

Paksi-Faluhely 3. (KÖH 72605): A 6. lelőhelytől É-ra, egy dombhát É-i részén É–D irányban kb. 250×70 m-es területen avar kori cserepeket találtunk.

Paksi-Faluhely 4. (KÖH 72611): Az 1. lelőhelytől ÉNy-ra, É–D irányban 300×70 m-es területen avar és Árpád-kori telep húzódik.

Paksi-Faluhely 5. (KÖH 72619): A 4. lelőhely É-i részétől Ny-ra kb. 70×40 m-es részen jellegtelen őskori vagy népvándorlás kori cserepeket gyűjtöttünk.

Paksi-Faluhely 6. (KÖH 72603): A Duna valamikori árterében, a folyóhoz közeli dombhát D-i részén É–D irányban kb. 200 m hosszan és 70 m szélességben Árpád-kori cserepeket gyűjtöttünk.

Új-Birinyó 1. (KÖH 72631): Az atomerőműtől D-re, a hajdani árvizes terület szélén ÉNy–DK irányban kb. 700×250 m hosszan Árpád-kori és késő középkori telepet lokalizáltunk. A lelőhely É-i harmadában viszonylag kis területen téglás, köves, habarcsos részt lehetett megfigyelni, ami talán templomra utal.

Új-Birinyó 2. (KÖH 72629): A homokos talajú magaslaton ÉNy–DK irányban kb. 150×50 m-es területen Árpád-kori cserepeket gyűjtöttünk.

K. NÉMETH ANDRÁS – CZÖVEK ATTILA

416. Palotabozsok, Paraszt-földek

(Baranya megye) Ó, B, A

2009 novemberében megelőző feltárásokat végeztünk a Horvát Tranzit gázvezeték nyomvonalára eső lelőhelyeken.

Paraszt-földek I. (KÖH 68577): 2009. november 9–19. között a HT-63 jelű régészeti lelőhelyen, a 080/7 hrsz. ingatlanon kutattunk. A lehumuszolt 476 m²-ből 147 m² volt régészetileg fedett. A lelőhely a Bozsóki-pataktól Ny-ra található, K-i oldalán már a Bozsóki-pataktól jóval Ny-ra véget ér, Ny-felé a dombtető felé folytatódik. A feltárás során 9 objektumot bontottunk ki, melyekhez 19

24 In: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2008. Budapest, 2009. 253.

25 Korábbi kutatások: PÉTERFI Zs.: Paks, Dunakömlőd, Ürgehegy DK-i nyúlványa. In: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2000. Budapest, 2003. 190; K. NÉMETH A.: Paks határa. In: Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2005. Budapest, 2006. 296.